

УДК 811.111.001.85:[008:009]

УНІВЕРСИТЕТСЬКА ОСВІТА В КОРОЛІВСТВІ НОРВЕГІЯ В УМОВАХ ІНТЕНСИВНОЇ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

Р. В. Олексієнко

У статті аналізуються тенденції інформатизації освіти в Королівстві Норвегія як закономірності її модернізації в період глобалізації та інформаційної революції. Визначено, що інформатизація освіти є однією з найважливіших складових норвезької програми розбудови інформаційного суспільства. Інформаційне суспільство – це суспільство високої інформаційної культури, де головним ресурсом розвитку є знання, а засобом його відтворення – освіта. Створення освітньої системи, яка комбінує вищі академічні стандарти й охоплює найбільшу частину населення – це головна умова для підвищення продуктивності праці та для забезпечення розвитку благополуччя норвезького суспільства. Вища освіта в інформаційному суспільстві – це, насамперед, середовище інформаційного обміну. Отже, такий обмін передбачає не лише засвоєння, але й передачу та генерування нової інформації в обмін на отриману, і, що є найголовнішим – продукування знань. Норвезька система вищої освіти реформується згідно з Болонським процесом. Вона випереджає ряд розвинених країн Європи за рівнем розвитку освіти. Норвезькі педагоги і соціологи простежили дві основні причини, які обумовили реформаторські процеси в системі освіти. Перша з них полягає в тому, що освітня система країни взагалі бере на себе основну роль у вихованні підростаючого покоління, друга причина – у зв'язку з більш високим соціальним і технологічним рівнем розвитку норвезького суспільства, зростає потреба у високоосвічених спеціалістах. Для вирішення цих проблем було проведено швидкі реформи відповідно до вимог часу. Раціональне використання досвіду норвезьких педагогів з інформатизації освітньої галузі сприятиме демократизації вітчизняної системи освіти, передусім, її гуманізації й успішному входженню в загальноєвропейський простір. Для України корисний і цікавий досвід країн, які є лідерами у впровадженні інформаційно-комунікаційних технологій і які розпочали цей шлях, прийнявши ще на початку 1990-х років власні програми становлення інформаційного суспільства.

Ключові слова: інформатизація освіти, інформатизація суспільства, Програма «eNorge», норвезькі стратегічні концепції, проект «освіта для дорослих» («folkeopplysning»).

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями. Освіта в тКоролівстві Норвегія знаходиться у стані безперервного розвитку. Рівень розвитку освітньої системи, який досягнутий сьогодні в Норвегії, є вагомим чинником її інтелектуального, економічного, соціального, науково-технічного, інноваційно-технологічного і культурного розвитку, який значною мірою забезпечує країні стабільність й еволюційний характер розвитку, дозволяє поглиблювати демократичні процеси, поступово підвищувати духовний і матеріальний рівень мирного, творчого життя населення – головної мети прогресивного розвитку людини і суспільства.

Дослідження інформатизації освіти як закономірності її модернізації в період глобалізації та інформаційної революції належить до першочергових завдань сучасної філософії освіти. Інформатизація освіти в Королівстві Норвегія (впровадження засобів нових інформаційних технологій у систему освіти) є одним із пріоритетних напрямків процесу інформатизації сучасного суспільства. Оскільки конкурентоздатність держави й окремо взятої людини залежить від володіння інформацією, тому інформатизацію освіти слід розглядати не просто як використання комп'ютера та інших електронних засобів у навчанні, а як новий підхід до організації навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковане вирішення даної проблеми і на які спирається автор. Інформаційно-комунікаційні технології у другій половині ХХ – початку ХХІ століть стали фундаментальним чинником формування сучасного суспільства. У цьому сенсі значний інтерес становить досвід формування інформаційного суспільства в таких Скандинавських країнах, як Швеція, Норвегія, Данія і Фінляндія. Набутки цих країн мають теоретичне і практичне значення, особливо для розвитку інформаційного суспільства в Україні. Огляд спеціальної літератури свідчить про інтерес сучасних дослідників до проблем освіти в епоху інформаційного суспільства (Е. Тоффлер, Ю. Белл, Фр. Фукуями, В. Андрущенко, К. Корсак, Д. Дзвінчук, А. Авдулов, С. Коваленко, А. Кулькін, В. Іноземцев, М. Онопрієнко, О. Руденко-Моргун, І. Самойлюкевич та ін.). Піонерами наукового освоєння феномену «інформатизації» є такі західні науковці, як: З. Бжезинський, Д. Белл, М. Горхаймер, В. Дайзарт, Р. Девіс, А. Джайн, У. Диффі, Ю. Габермас,

С. Ешлі, Н. Луман, М. Мак-Люен, Дж. Мартін, Д. Масуда, Дж. Нейсбіт, К. Олбрехт, Ж. Рюс, А. Тоффлер, А. Турен та ін.

Суттєвий вклад у розробку означеної тематики внесли українські науковці і педагоги, зокрема: В. Андрущенко, В. Бебик, В. Биков, Л. Губерський, Є. Додонов, О. Зернецька, М. Зубок, М. Жолдак, О. Кивлюк, Б. Кормич, О. Кравченко, В. Кремень, А. Кудін, О. Литвиненко, Я. Любивий, В. Лях, В. Лук'янець, Є. Макаренко, М. Михальченко, В. Огнев'юк, Л. Озадовська, В. Пазенок, Г. Почепцов, І. Предборська, О. Скубашевська, І. Степаненко, С. Сисоєва, О. Уваркіна, А. Ярошенко, С. Яшанов та ін.

Дослідженню ролі вищої освіти в інформаційному суспільстві присвячено чимало праць вітчизняних і зарубіжних вчених: Б. Данилишина, В. Гейця, В. Куценко, О. Комарової, Э. Тоффлера та інших.

Виділення раніше не вирішених частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Інформатизація освіти є однією з найважливіших складових державної програми розбудови інформаційного суспільства на основі впровадження сучасних новітніх інформаційних технологій в Україні. В указі президента України «Про першочергові завдання щодо впровадження новітніх інформаційних технологій» наголошується, «що розвиток в Україні інформаційного суспільства та впровадження новітніх інформаційних технологій в усіх сферах суспільного життя є одним з пріоритетних напрямів державної політики».

Незважаючи на досить помітний обсяг публікацій, як закономірність модернізації освіти її інформатизація практично не досліджувалась. Не достатньо дослідженими є сутність процесу «інформатизації освіти»; потреба інформатизації освіти і чинники, що її обумовлюють; напрями інформатизації; рівень інформатизації зарубіжних і вітчизняної систем освіти; основні технології та суперечності інформатизації в українському просторі освіти. Рациональне використання досвіду норвезьких педагогів з інформатизації освітньої галузі сприятиме демократизації вітчизняної системи освіти, передусім її гуманізації й успішному входженню в загальноєвропейський простір.

Мета статті полягає у висвітленні та обґрунтуванні основних тенденцій інформатизації університетської освіти в Королівстві Норвегія та поглибленні теоретичних підходів до обґрунтування ролі вищої освіти в інформаційному суспільстві.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих результатів. У Норвегії розуміють

невідворотність становлення інформаційного суспільства, що закріплено в державній доктрині: «Інформаційна технологія дедалі більше впливатиме на всі сектори суспільства» (Better utilization of information technology in Norway). Інформатизація освіти є однією з найважливіших складових норвезької програми розбудови інформаційного суспільства на основі впровадження сучасних новітніх інформаційних технологій. Інформаційне суспільство, за визначенням М. Онопрієнко (Педагогічний словник, 2001, с. 11), – «це суспільство, в якому більшість працюючих зайняті виробництвом, зберіганням, переробкою, продажем та обміном інформації». Інформаційне суспільство – це суспільство високої інформаційної культури, де головним ресурсом розвитку є знання, а засобом його відтворення – освіта (Кобринь, 2009, с. 19). О.І. Руденко-Моргун у своїй статті «Комп'ютерні технології як нова форма навчання» пише: «Ми живемо в столітті інформаційної, комп'ютерної революції, що почалася в середині 80-х років і дотепер продовжує нарощувати темпи» (Даніл'ян, 2006, с. 19). У Норвегії ідея створити всеосяжний план дій у галузі інформаційно-комунікаційних технологій виникла як відповідь на ініціативу з боку ЄС, котрий наприкінці червня 2000 року прийняв План дій «Електронна Європа». Програма «eNorge» створена в рамках «Електронної Європи», але адаптована до норвезьких умов. Адже програмою передусім передбачена адаптація до умов розвитку власної країни. У цьому документі («eNorge») уряд Норвегії заявив, що має намір досягнути мети інформаційного суспільства та суспільства знань за всіма трьома головними вимогами, які повинні бути гарантовані: доступ – компетенція – впевненість (Norge. No rings – og handelsdepartementet, 2001).

У центрі боротьби за поліпшення конкурентної спроможності Норвегії як розвинутої індустріальної держави є подальше вдосконалення освіти, науки і перспективних досліджень. У норвезькій програмі акцентовано на тому, що «доступ до міжнародних мереж має бути встановлений для всіх університетів та інших освітніх установ». А також зазначено: «дистанційна освіта має пристосовуватися до необхідності індивідів набувати знання й навички з використання інформаційних технологій» (Кобринь, 2009, с. 142).

Крім того, відбувається так звана інформатизація всього суспільства. Інтернет і локальні з'єднання – це лише початок, дедалі більше людей спілкуються одне з одним, використовуючи ІКТ у реальному часі, мають можливість не лише чути, а й водночас спостерігати за діями співбесідника. Державний сектор не є винятком. Про це свідчать статистичні дані програми дій «eNorge»: «У державному секторі більшість організацій та установ створили власні сторінки. 87% державних установ

створили свої власні сторінки; серед муніципалітетів та округів – 59%. Ключове завдання полягає в розвитку того, що ми називаємо інтерактивними й операційними системами, які уможливають опрацювання зв'язку з громадськістю цілковито в електронному вигляді» (Norge. No rings – og handelsdepartementet, 2001, с. 138).

Освіті в країні надано пріоритетного значення. Тому перед урядом постало завдання – створити таку систему, яка комбінєє вищі академічні стандарти й охоплює найбільшу частину населення. Це головна умова для підвищення продуктивності праці та для забезпечення розвитку благополуччя норвезького суспільства. Визначає завдання та головний стратегічний напрям роботи для освіти уряд країни. Загальний рівень освіти в Норвегії високий. 87% всіх людей, які старші 16 років, мають закінчену початкову й неповну середню освіту, 56 відсотків мають повну середню шкільну освіту, і 22 відсотки завершили програму вищої освіти. 900 тис. з 4,6 млн. жителів Норвегії на даний час проходять навчання. Норвегія має всього 38 державних вищих навчальних закладів, а також ряд приватних навчальних закладів. До системи вищої освіти Норвегії входить 6 університетів, 28 університетських коледжів, 2 національні академії мистецтв та 2 приватних вищих навчальних закладів. Норвезька система вищої освіти подібна до шведської та данської: вона має широкий діапазон навчальних програм, участь у міжнародній співпраці, високу якість. Норвезькі вищі навчальні заклади можна розділити на два сектори: університетський сектор та сектор коледжів. Найстаріший університет в Норвегії – університет Осло, заснований в 1811 році. На його восьми факультетах вчиться близько 33 тис. людей, включаючи 2 тис. іноземців. Решта (три університети) відкрилася у середині XX століття в містах Бергене (University of Bergen), Тромсе (University of Tromsø) і Тронхейме (University of Trondheim). Бергенський університет є одним з найбільших в Європі. Незважаючи на те, що факультетів в ньому не так вже й багато, всього шість, навчається тут більше 10000 студентів. Серед випускників Університету Тромсе велика кількість людей, що досягли успіху в різних сферах життя. Один з них: творець легендарного, фантастичного світу – Нарнії, письменник Джеймс Льюїс. Тут проводилися наукові дослідження в різних областях знань: космосу, медицини, математики. Кілька років тому уряд країни вирішив об'єднати два вищі учебні заклади в один: Університет Тромсе і Університетський коледж Фінмарка. Зроблено це було для того, щоб підняти рівень науки і освіти на вищий щабель. Новий університет носить назву – Арктичний (Норвезький університет природничих і технічних наук). У числі його випускників лауреати Нобелівських премій. Університет посідає друге місце за кількістю

студентів і престижності навчання серед вищих навчальних закладів країни. Тут багато наукових і технічних спеціалізацій, до того ж є археологія і морська техніка. Багато студентів отримують наукові ступені в галузі медицини, архітектури, філософії та інших дисциплін. Університетський коледж Осло і Акерсхус був заснований шляхом з'єднання двох навчальних закладів норвезьких міст. Тут дуже добре розвинена дослідницька діяльність. Є спеціальні курси для бакалаврів і магістрів (<http://howtoulkr.ru/osvita/154561-osvita-v-norvegii-sistema-osviti-shkoli-i.html>).

В Норвегії існує три рівні університетського навчання (University level studies).

Таблиця 1

Рівні університетського навчання в Норвегії

Університетська освіта першого ступеня	Університетська освіта другого ступеня	Університетська освіта третього ступеня
Hogskolekandidat (кандидат університетського коледжу), Bachelor (бакалавр) Candidatus magisterii (кандидат в маістри)	Master (магістр), Candidatus/Candidata (кандидат):	PhD, Philosophiae doctor (доктор філософії)

PhD рівень є науковим рівнем (а не освітньо-кваліфікаційним) і передбачає 3-річне навчання після закінчення другого освітнього ступеня або інших професійних програм і є по суті дослідницькою програмою навчання. Програми на здобуття ступеня доктора пропонують університети, більшість університетських коледжів, деякі державні коледжі та кілька приватних навчальних закладів.

Норвезька система вищої освіти реформується згідно з Болонським процесом. Вона випереджає ряд розвинених країн Європи за рівнем розвитку освіти. Норвезькі педагоги і соціологи простежили дві основні причини, які обумовили реформаторські процеси в системі освіти. Перша з них полягає в тому, що освітня система країни взагалі бере на себе основну роль у вихованні підростаючого покоління, друга причина – у зв'язку з більш високим соціальним і технологічним рівнем розвитку норвезького суспільства, зросла потреба у високоосвічених спеціалістах. Для вирішення цих проблем було проведено швидкі реформи відповідно до вимог часу.

Один з авторів теорій інформаційного суспільства О. Тоффлер у своїх роботах визначає суспільство як інформаційне, оскільки об'єм і рух інформації в ньому суттєво зростають, що призводить до децентралізації, дестантартизації, демасифікації. Також він визначає інформаційне суспільство як таке, у якому визначальну роль у суспільному розвитку відіграє фактор знання і сфера знання (освіта, наука, технології, національні стратегічні концепції, мова, загальні знання про інші культури, культурне й ідеологічне розуміння світу, багатоманітність комунікаційних каналів, спектр нових ідей, інновацій). У розумінні О. Тоффлера, суспільство – це система, могутність якої спирається на три основи: силу (основа розвитку доіндустріальної епохи), гроші (основа розвитку індустріальної епохи), інформацію (інформація і знання лежать в основі сучасного суспільства). О. Тоффлер, вважаючи, що постіндустріальне суспільство – це наступний етап розвитку (після індустріального), писав: «Сучасні швидкі й масові зміни, які я називаю «третьою хвилею», створюють зовсім нову цивілізацію, що ґрунтується на високій технології, інформації і нових способах організації для досягнення економічних цілей» (Тоффлер, 2004, с. 376).

Вища освіта в інформаційному суспільстві – це, насамперед, середовище інформаційного обміну. Отже, такий обмін передбачає не лише засвоєння, але й передачу та генерування нової інформації в обмін на отриману, і, що є найголовнішим – продукування знань.

В даний час у розвитку процесу інформатизації вищої освіти виявляються наступні тенденції: - формування системи безперервної освіти як універсальної форми діяльності, спрямованої на постійний розвиток особистості протягом усього життя; - створення єдиного інформаційного освітнього простору; - активне впровадження нових засобів і методів навчання, орієнтованих на використання інформаційних технологій; - синтез засобів і методів традиційної і комп'ютерної освіти; - створення системи випереджувальної освіти (Наука і освіта в умовах інформаційного суспільства: історія та сучасність: тематичний бібл. покажчик, 2009, с. 6).

На основі аналізу зарубіжних науково-педагогічних публікацій С. В. Коваленко виділяє у процесі інформатизації освіти три напрями:

1. Патерналістський підхід передбачає формування освітньої політики на державному рівні. Водночас на політичному рівні відбувається визначення ролі інформаційних і телекомунікаційних технологій.

2. Ліберальний підхід, на противагу попередньому, передбачає майже повне усунення держави від процесу прийняття рішень у процесах інформаційної проблематики та зміщення центру управління на нижчий щабель. У створенні освітньої системи такого типу істотної допомоги

мають надати інформаційні технології. Американські дослідники висловлюють побоювання з приводу існування при такому підході ймовірності неправильного використання інформаційних і телекомунікаційних технологій, що, на їхню думку, може завдати більше шкоди, ніж користі.

3. Змішаний підхід висловлює такий погляд на ідеї освіти в умовах застосування ІТ, який відображає прагнення мінімізувати розподіл між соціальними групами. Відносно інформаційних і телекомунікаційних технологій аргументуються шляхи їх використання різними соціальними групами залежно від потреб та бажань (Коваленко, 2016, с. 181).

Інтенсивний розвиток процесу інформатизації освіти спричиняє розширення сфери застосування сучасних інформаційних технологій, дозволяє забезпечити: розширення сфери самостійної діяльності тих, кого навчають, за рахунок можливості організації різноманітних видів навчальної діяльності; диференціацію процесу навчання за рахунок реалізації можливостей інтерактивного діалогу, самостійного вибору режиму навчальної діяльності; формування інформаційної культури члена інформаційного суспільства, за рахунок здійснення інформаційно-навчальної діяльності, роботи з об'єктно-орієнтованими програмними засобами; підвищення мотивації навчання за рахунок комп'ютерної візуалізації досліджуваних об'єктів, явищ, керування досліджуваними об'єктами, ситуацією, можливості самостійного вибору форм і методів навчання, вкраплення ігрових ситуацій (Полипова, 2002, с. 14).

Обмін соціальним капіталом передбачений в проектах «освіти для дорослих» («folkeopplysning»). Термін «folkeopplysning» українською як «освіта для народу». Сьогодні цей термін застосовується серед норвезьких фахівців щодо освіти для дорослих у найширшому сенсі цього слова, з меншою увагою до професійної освіти. В цілому «folkeopplysning» передбачає, що люди можуть вчитися одне у одного, ділячись своїм життєвим досвідом і працюючи разом у різних проектах. Отже, в управлінні вищою освітою Норвегії можна вести мову про скеровану управліннями спонтанну соціалізацію, яка набуває рис інституційності, сприяючи накопиченню соціального капіталу за рахунок державно-орієнтованого підключення малознайомих людей до мережі соціальних контактів через навчальний процес. Вища освіта не є в Норвегії обмеженою рамками певної вікової групи, а представляє собою прижиттєвий процес, доступний для будь-якої групи, включаючи пенсіонерів (Norge. No rings – og handelsdepartementet, 2001, с. 7-8). В типових норвезьких коледжах навчальний процес здійснюється на основі письмових проектних робіт – переважаючої в системі норвезької вищої

освіти дидактичної форми групових завдань. Для виконання проекту студенти розбиваються на групи і розподіляють об'єм тексту, який має бути зданий до визначеного терміну. Якщо робота прийнята викладачем, він виставляє всім однакову кількість балів (у Норвегії їх називають векталами), якщо ж ні – пояснює студентам, що необхідно переробити. Проектні роботи сприяють вихованню у студентів навичок соціальної кооперації і сприяють розбудові соціальної демократії (Norge. No rings – og handelsdepartementet, 2001, с. 60). Таким чином, вища освіта, орієнтована на розбудову соціальної демократії, сприяє розбудові соціальних мереж і деанонізації соціальних комунікацій. Тим самим вищою освітою з управлінської точки зору виконується спільното-інтеграційна функція.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Інформатизація освіти – це складний і тривалий процес, спрямований на впровадження засобів ІКТ у навчання та нових методик навчання. Він має як переваги, так і недоліки. Його основна мета полягає в підвищенні якості освіти на всіх рівнях. Для України корисний і цікавий досвід країн, які є лідерами у впровадженні інформаційно-комунікаційних технологій і які розпочали цей шлях, прийнявши ще на початку 1990-х років власні програми становлення інформаційного суспільства. І, що найважливіше, ці країни не обмежилися деклараціями, їм удається реалізувати свої програми.

Література

1. Даніл'ян В. О. Інформаційне суспільство та перспективи його розвитку в Україні (соціально-філософ. аналіз) : автореф. дис. ... канд. філос. наук. 09.00.03. Харків, 2006. 20 с.
2. Кобринь Т. С. Норвезькі фіорди інформаційно-комунікаційних технологій. *Грані*. 2009. № 4 (66) (липень-серпень). 144 с.
3. Коваленко С. В. Основні етапи інформатизації суспільства та освіти в Україні. *Вісник*. 2016. № 135. 181 с. Серія : Педагогічні науки. Розділ 3. Шляхи модернізації освіти в Україні.
4. Ткаченко Д. В., Фісенко І. А. Наука і освіта в умовах інформаційного суспільства: історія та сучасність: тематичний бібліогр. покажчик. Миколаїв : МДАУ, 2009. 80 с.
5. Педагогічний словник / Ред. кол. : М. Д. Ярмаченко, І. А. Зязюн, В. М. Мадзігон, Н. Г. Нічкало [та ін.]; за ред. М. Д. Ярмаченко. Київ : Пед. думка, 2001. 211 с.
6. Полипова Т. А. Упровадження комп'ютерних технологій у викладання іноземної мови. *Іноземні мови в школі*. 2002. Випуск 3. 114 с.
7. Руденко-Моргун О. І. Комп'ютерні технології як нова форма навчання. *Іноземні мови в школі*. 2002. Випуск 4. 128 с.
8. Тоффлер Э. Третья волна. Москва : АСТ, 2004. 781 с.

9. Better utilization of information technology in Norway. URL : <http://archive.bild.net/infsoenor.htm>
10. Haug Guy. Trends and Issues in Learning Structures in Higher Education in Europe. Bonn, HRK, 2000. 77 p.
11. URL : <http://howtoukr.ru/osvita/154561-osvita-v-norvegii-sistema-osviti-shkoli-i.html>
12. Norge. No rings – og handelsdepartementet. Midtveisrapport for eNorge. 2001. URL : <http://odin.dep.no/nhd/norsk/publ/rapporter/024101-990023/index-dok000-b-n-a.html>

References

1. Danil'yan, V. O. (2006). Informatsiyne suspil'stvo ta perspektyvy yego rozvytku v Ukraini (sotsialno-filosof's'ky analiz) [*Information society and prospects of its development in Ukraine (socio-philosopher analysis)*] (Abstract of the Candidate of Philosophical Sciences Thesis). Kharkiv (ukr).
2. Kobryn, T. S. (2009). Norvez'ki fiordy informatsiyno-komunikatsiynykh tekhnologiy [*Norwegian fjords of information and communication technologies*]. *Grani*, #4 (66). (July-August) (ukr).
3. Kovalenko, S. V. (2016). Osnovni etapy informatyzatsii suspil'stva ta osvity v Ukraini [The main stages of informatization of society and education in Ukraine]. *Visnyk*, #135, 181, Seriya: Pedagogichni nauky. Rozdil 3. Shlyakhy modernizatsii osvity v Ukraini (ukr).
4. Tkachenko, D. V., Fisenko, I. A. (2009). *Nauka I osvita v umovakh informatsiynogo suspil'stva: istoriya ta suchastnist': tematychnyy bibliogr. pokazhchik [Science and education in the conditions of the information society: history and the present: thematic bibliographer. index]*. Mykolayiv: MDAU (ukr).
5. Pedagogichny slovnyk (2001). [*Pedagogical glossary*]. M. D. Yarmachenko (Ed.). Kyiv: Ped. dumka (ukr).
6. Polypova, T. A. (2002). Uprovadzhennya komp'yuternykh technology u vykladannya inozemnoyi movy [Implementation of computer technologies in teaching foreign languages]. *Inozemni movy v shkoli*, # 3, 114 (ukr).
7. Rudenko-Morgun, O. I. (2002) Komp'yuterni technology yak nova forma navchannya [Computer technology as a new form of learning]. *Inozemni movy v shkoli*, #4, 128 (ukr).
8. Toffler, E. (2004). *Tret'ya voyna [The third wave]*. Moscow: ACT (rus).
9. *Better utilization of information technology in Norway*. Retrieved from <http://archive.bild.net/infsoenor.htm> (eng)
10. Haug, G. (2000). *Trends and Issues in Learning Structures in Higher Education in Europe*. Bonn, HRK (eng).
11. Retrived from <http://howtoukr.ru/osvita/154561-osvita-v-norvegii-sistema-osviti-shkoli-i.html> (eng).
12. *Norge. No rings – og handelsdepartementet* (2001). Midtveisrapport for eNorge. Retrieved from <http://odin.dep.no/nhd/norsk/publ/rapporter/024101-990023/index-dok000-b-n-a.html>

УНИВЕРСИТЕТСКОЕ ОБРАЗОВАНИЕ В КОРОЛЕВСТВЕ НОРВЕГИЯ В УСЛОВИЯХ ИНТЕНСИВНОЙ ИНФОРМАТИЗАЦИИ ОБЩЕСТВА

Р. В. Алексеенко

В статье анализируются тенденции информатизации образования в Королевстве Норвегия как закономерности его модернизации в период глобализации и информационной революции. Определено, что информатизация образования является одной из важнейших составляющих норвежской программы развития информационного общества. Информационное общество – это общество высокой информационной культуры, где главным ресурсом развития является знание, а средством его воспроизведения – образование. Создание образовательной системы, которая комбинирует высокие академические стандарты и охватывает наибольшую часть населения – это главное условие для повышения производительности труда и для обеспечения развития благополучия норвежского общества. Высшее образование в информационном обществе – это, прежде всего, среда информационного обмена. Следовательно, такой обмен предполагает не только усвоение, но и передачу и генерирование новой информации в обмен на полученную, и, что самое главное – продуцирование знаний. Норвежская система высшего образования реформируется в соответствии с Болонским процессом. Она опережает ряд развитых стран Европы по уровню развития образования. Норвежские педагоги и социологи проследили две основные причины, которые обусловили реформаторские процессы в системе образования. Первая из них заключается в том, что образовательная система страны вообще берет на себя основную роль в воспитании подрастающего поколения, вторая причина – в связи с более высоким социальным и технологическим уровнем развития норвежского общества, возросла потребность в высокообразованных специалистах. Для решения этих проблем были проведены быстрые реформы в соответствии с требованиями времени. Рациональное использование опыта норвежских педагогов по информатизации образования будет способствовать демократизации отечественной системы образования, прежде всего ее гуманизации и успешному вхождению в общеевропейское пространство. Для Украины полезен и интересен опыт стран, которые являются лидерами по внедрению информационно-коммуникационных технологий и которые начали этот путь, приняв еще в начале 1990-х годов собственные программы становления информационного общества.

Ключевые слова: информатизация образования, информатизация общества, Программа «eNorge», норвежские стратегические концепции, проект «образование для взрослых» («folkeopplysning»).

UNIVERSITY EDUCATION IN THE KINGDOM OF NORWAY IN THE CONDITIONS OF INTENSIVE SOCIETY INFORMATIZATION

R. V. Oleksienko

The article analyzes the tendencies of informatization of education in the Kingdom of Norway as regularities of its modernization in the period of globalization and information revolution. It is determined that informatization of education is one of the most important components of the Norwegian program for the development of the information society. Creating an educational system that combines higher academic standards and reaches the largest part of the population is a prerequisite for increasing productivity and for ensuring the well-being of the Norwegian society. Higher education in the information society is, first and foremost, an information exchange environment. Consequently, such an exchange assumes not only the assimilation, but also the transfer and generation of new information in exchange for the received, and, most importantly, the production of knowledge. The Norwegian higher education system is being reformed in line with the Bologna Process. It is ahead of a number of developed European countries on the level of education development. Norwegian teachers and sociologists have followed the two main reasons that led to reform processes in the education system. The first of these is that the educational system of the country generally assumes a major role in the upbringing of the young generation, the second reason – due to the higher social and technological level of development of Norwegian society, the need for highly educated specialists has increased. To solve these problems, rapid reforms were carried out in accordance with the requirements of the time. The rational use of the experience of Norwegian educators in informatization of education will contribute to the democratization of the domestic educational system, especially its humanization and the successful entry into the European space. For Ukraine, it is useful and interesting to know the experience of the countries that are leaders in the implementation of information and communication technologies, and who started this way, having adopted in the early 1990's its own programs for the formation of the information society.

Key words: Informatization of education, informatization of society, eNorge program, Norwegian strategic concepts, project «adult education» («folkeopplysning»).

Олексієнко Роман Вікторович – викладач кафедри іноземних мов та професійної комунікації Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (м. Сєвєродонецьк, Україна). E-mail: dollar.orv@gmail.com

Oleksienko Roman Victorovich – Lecturer of the Department of Foreign Languages and Professional Communication of Volodymyr Dahl East Ukrainian University (Severodonetsk, Ukraine). E-mail: dollar.orv@gmail.com